

Päiväys/ 26.6.2014
Datum**Liikenne- ja viestintäministeriö**

Dnro/Dnr TRAFI/12209/03.03.00/2014

eija.maunu@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fiViite/ Liikenne- ja viestintäministeriön
Referens lausuntopyyntö LVM054:00/2013**LAUSUNTO KOSKIEEN LUONNOSTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE
LAEIKSI AJOKORTTILAIN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta lausuntoa koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Muutokset koskevat ajokorttien ja eräiden muiden lupien myöntämistoimivallan siirtämistä poliisilta Trafille.

Hallituksen esityksen valmistelu

Trafi toteaa aluksi, että hallituksen esitystä on valmisteltu hyvässä yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön, sisäministeriön sekä Poliisihallituksen kanssa. Erytisen hyvänä pidetään sitä, että toimivallan siirron kannalta välttämättömien muutosten lisäksi on samalla katsottu ajokorttiprosessia kokonaisuutena ja ehdotettu myös muita muutoksia, jotka tukevat uutta ehdotettua toimintamallia. Ehdotetut muutokset yksinkertaistavat prosessia niin kansalaisen kuin viranomaisten näkökulmasta.

Toimivallan rajausta poliisin ja Trafian välillä

Valmistelussa on pohdittu vaihtoehtoisia tapoja rajata toimivalta poliisin ja Trafian välillä. Ehdotettu toimivallan rajausta on hyvä ja perusteltu. Tämä mahdollistaa toimivallan siirron ehdotetussa aikataulussa ja sen, että molemmat viranomaiset pystyvät jatkossa keskittymään ydintehtäviinsä. Luvanmyöntötehtävien myötä koko ajo-oikeuskokonaisuus on yhdellä hallinnonalalla Trafian ohjauksen alla. Tämä on erittäin hyvä asia valtion toimintojen tehostamisen näkökulmasta ja mahdollistaa jatkossa koko ajo-oikeusprosessin kehittämisen yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi kansalaisen näkökulmasta toimivallan rajausta on selkeä, mikä poistaa monia nykyisiä ongelmia.

Palveluntuottajamalli

Trafian näkökulmasta ehdotettu palveluntuottajamalli on ehdoton edellytys toimivallan siirrolle ja se mahdollistaa alueellisesti kattavien palveluiden tarjoamisen, kuten poliisi nykyään. Ehdotetut lupaprosessit sopivat hyvin Trafian palveluntuottajamalliin, josta Trafilla on jo vuosien hyvät kokemukset.

Palveluntuottajan tehtävistä ja palvelutehtävää koskevasta sopimuksesta on säädetty tarkkarajaisesti, mitä on pidettävä hyvänä. Erytisen hyvänä pidetään sitä, että Trafi tekee ehdotetussa prosessissa vain viranomaisharkintaa vaativia tehtäviä ja avustavat hallinnolliset tehtävät voidaan tehdä palveluntuottajan toimesta. Käytännössä tällä on suuri merkitys valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman

näkökulmasta. Poliisi käyttää näihin lupatehtäviin nykyään noin 120 htv:tä. Ehdotetussa toimintamallissa Trafille jäävät viranomaistehtävät vaativat Trafilla noin 10-15 htv:n lisäyksen, joka pyritään toteuttamaan sisäisin tehostamistoimin. Loput noin 100 htv:tä ovat sellaisia avustavia hallinnollisia tehtäviä, joita ei ole nykyisessä valtiontalouden tilanteessa järkevä tehdä virkamiesvoimin, vaan voidaan tehdä ehdotetun mallin mukaisesti palveluntuottajan toimesta.

Esityksen mukaisesti lupatehtävät voidaan yhdistää kuljettajantutkintotoimintaan. Tämä mahdollistaa monissa asioissa ns. yhden luukun periaatteen, jolloin asiakas saa mahdollisimman paljon palveluita yhdestä paikasta. Vastaava kumppanimalli on käytössä Trafissa laajemminkin ja siitä saadut kokemukset ovat hyviä. Lupatehtävien ja kuljettajantutkintotoiminnan yhdistäminen tekee ajo-oikeusprosessista myös yhden selkeän kokonaisuuden, jolloin kaikki ajokortin hankintaan liittyvät viranomaistehtävät ovat yhdessä paikassa. Tämä korostuu varsinkin niiden kohdalla, jotka suorittavat ensimmäisiä ajo-oikeusluokkia tai korottavat ajo-oikeusluokkia. Lisäksi ammattikuljettajat voivat hoitaa pätevyysasioidensa rekisteröinnit ja lupakorttien hakemiset yhdessä paikassa, mikä parantaa nykyistä käytäntöä, jossa tehtävät on hajautettu Trafain ja poliisin välille.

Ajokorttimenettelyn kehittäminen

Hallituksen esitykseen on sisällytetty myös säännösmuutoksia, jotka parantavat ja tehostavat uuden toimintamallin käyttöönottoa sekä vähentävät turhia maksuja ja hallinnollista taakkaa. Ehdotetuista muutoksista erityisesti seuraavat ovat erittäin järkeviä ja perusteltuja.

Lyhytaikaisesta ajokortista on tarkoitus luopua. Edelleen on tarkoitus säilyttää vaiheistettu kuljettajaopetus, mutta kuljettajantutkinnon jälkeen henkilölle annetaan varsinainen ajokortti. Lyhytaikaisesta ajokortista luopuminen itsessään toisi vuositason ajokortin hakijoille yhteensä noin 1 000 000 euron kokonaissäästöt, kun hakijan ei tarvitse maksaa yhtä ylimääräistä korttimaksua. Lisäksi ajokorttiprosessista tulee huomattavasti yksinkertaisempi kansalaisen näkökulmasta ja hallituksen esityksessä esitetyistä ongelmatilanteista päästään eroon. Myös viranomaisen näkökulmasta prosessi yksinkertaistuu, mikä tuo tehokkuutta prosessiin sekä kustannussäästöjä. Lisäksi järjestelmien ylläpitäminen helpottuu, mikä osaltaan myös tuo säästöjä. Harjoittelu- ja syventävän vaiheen laiminlyönnistä seuraava sakkorangaistus ja sen vaikutus mahdollisesti ajokieltoon on myös paremmin perusteltavissa, kuin nykyinen ajo-oikeuden päättyminen. Lisäksi uusien kuljettajien osalta on tässä yhteydessä esityksen mukaisesti perusteltua luopua myös ajokieltoon määräämisen vuoksi uudesta kuljettajantutkinnosta, jota voidaan nykyään pitää jopa kohtuuttomana seuraamuksena. Tämä myös yksinkertaistaa ja helpottaa prosessia Trafain ja poliisin välillä perusteluiden mukaisesti.

Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta vuoden sisällä ehdotetaan poistettavaksi ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksistä. Tätä voidaan pitää kannatettavana, sillä ensinnäkin tämä vaatimus on ollut puhtaasti kansallinen, eikä ajokorttidirektiivi ole tällaista edellyttänyt. Käytännössä tämä tilanne tulee eteen nuorilla, joilla nuorena henkilönä kenties ajattelemattomuudesta tehdyt teot vaikuttavat myös ajokortin saamiseen. Tämä johtaa usein tilanteeseen, jossa ajokortin saaminen lykkääntyy entisestään, mikä voi johtaa siihen että nuori ajaa ilman ajokorttia. Trafi kannattaa sitä, että tästä edellytyksestä luovutaan, jolloin nuorilla on mahdollisuus suorittaa ajokortti ajallaan.

Trafi pitää hyvänä sitä, että ajoterveysvaatimusten ohjaustehtävät siirtyvät sosiaali- ja terveysministeriöltä Trafille. Vastaavia tehtäviä Trafi on tehnyt myös muiden liikennemuotojen osalta ja tässä yhteydessä on perusteltua saattaa myös

tieliikenteen ajoterveysasioiden ohjaus Trafín alaisuuteen. Käytännössä yksittäisten kansalaisten ajoterveydentilan arviointi jää edelleen lääkäreille, mutta Trafi antaa ajoterveysohjeet lääkärikunnalle ja vahvistaa ajoterveysasioissa käytetyt lomakkeet.

Esityksen mukaisesti hyvänä on pidettävä sitä, että kaikkien lupakorttien osalta siirrytään pääsääntöisesti postittamiseen. Trafi on postittanut ajokortit vuoden 2013 alusta lähtien kotiin tavallisella kirjeellä ja tästä on erittäin hyvät kokemukset. Tätä on syytä laajentaa muihin lupakortteihin, mikä vähentää turhaa henkilökohtaista asiointia kansalaisen osalta.

Lopuksi Trafi esittää, että hallituksen esityksestä otettaisiin pois ehdotetut muutokset vammaisen pysäköintiluvan osalta. Trafín näkemyksen mukaan vammaisen pysäköintiluvan myöntämisen edellytysten arviointi ja ylipäänsä sen, kenen tulisi jatkossa lupa myöntää, tulisi jättää tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteyteen tehtäväksi. Näin ollen Trafi voisi myöntää vammaisen pysäköintiluvan nykymuotoisilla edellytyksillä toimivallan siirtyessä ja jatkossa edellytyksiä ja lupaprosessia voitaisiin arvioida tarkemmin.

Tuomas Routa
Ylijohtaja

Kimmo Pylväs
Johtava asiantuntija